

HRIECH – KATEGÓRIE

- 1. Hriechy slabosti**
 - 2. Hriechy zatvrdlivosti**
 - 3. Hriechy volajúce do neba**
 - 4. Cudzie hriechy**
 - 5. Hriechy mysle**
-

Pri poslednom stretnutí sme sa venovali dôvodu, pre ktorý prišiel na svet Boží Syn, pre ktorý zomrel a nakoniec vstal zmŕtvych. Tým dôvodom bol hriech človeka, ktorým sa slobodne odvrátil od Boha a uzavrel si tak cestu k večnej spáse. Vysvetlili sme si podstatu hriechu a snáď sme z toho pochopili, čo je hlavným dôvodom ohavostnosti akéhokoľvek ťažkého hriechu.

Lenže chcel by som ostať pri hriechu ešte aj v tejto prednáške. Naposledy sme si totiž vysvetlili podstatu hriechu, kritériá hriechu a nakoniec sme sa zaoberali hriechom podľa druhu: ťažkým a ľahkým. Dnes by som sa pristavil pri niektorých kategóriách hriechu. Zoraďujeme ich napríklad podľa toho, ako sa na ich vykonaní zúčastňuje rozum, vôľa. Ďalej sú niektoré obzvlášť závažné hriechy vyčlenené do zvláštnej kategórie.

Ale poďme po poriadku.

1. Hriechy slabosti

Ľudská vôľa hrá podstatnú rolu v tom, či sa nám dobrý alebo zlý skutok započíta. Záleží totiž, do akej miery sme dosiahnuté dobro alebo spáchané zlo chceli.

Vôľa človeka nie je čiernobiela a záleží od nás a od nášho konania, či svoju vôľu upevňujeme alebo oslabujeme. Mať pevnú vôľu znamená, že aj ťažké a nepríjemné veci dokážeme zvládnuť a prinútiť sa ich vykonať. Človek s pevnou vôľou dokáže odolávať hriechu, lebo ho nezlomí len tak hocijaké, hoci aj veľké pokušenie. Isteže vôľu musíme pestovať, trénovať. Nik sa s pevnou vôľou nerodí. Pevnú vôľu si pestujeme tým, že sa vyhýbame zlu a vedome sa snažíme chcieť neustále len dobro. Čím častejšie sa dopúšťame zla v konkrétnom skutku, ktorý nám napríklad zabezpečuje nejaké dočasné a čiastkové dobro, tým viac sa naša vôľa oslabuje. Hoci sme si vedomí zla, nemáme silu sa danému skutku ubrániť. Preto keď príde aj slabé pokušenie, padajú všetky dobré úmysly a ani nevieme ako a dopúšťame sa toho, o čom sme sa nazdávali, že sa nikdy viac nestane.

Medzi podmienky, na základe ktorých kvalifikujeme skutok ako hriech, patrí dobrovoľnosť – teda sloboda rozhodovania. Oslabovanie vôle však značí, že sloboda sa čoraz viac obmedzuje, lebo sa stávame závislí na konkrétnom výsledku hriešneho skutku. A tak skutok, ktorý je výsledkom závislosti, v ktorej už ľudská vôľa zohráva len malú úlohu, nemôžeme radiť medzi ťažké hriechy.

V takej závislosti sa už nepočíta každý jeden vykonaný skutok ako ťažký hriech, lebo vôľa je vo chvíli pokušenia veľmi oslabnutá na to, aby pokušeniu odolala. Tu sa započítava ťažký hriech vždy vtedy, keď človek nemá ani úmysel sa tohto hriechu zbaviť.

Je veľmi dôležité dať si pozor, aby sme sa nedostali do takého štádia závislosti alebo zvykovosti na akomkoľvek hriechu. Je totiž potom veľmi ťažké sa z tohto jarma dostať a niekedy je na to potrebná dokonca aj lekárska odborná pomoc. Ježiš však s tými, ktorí sa do

tohto štádia dostali, mal veľké zľutovanie. Vedel totiž, že napriek všetkej ich vnútornej snahe, nemôžu sa pokušeniu ubrániť. Jeden z najväčších príkladov Ježišovho veľkého milosrdenstva je cudzoložnica Mária Magdaléna.

2. Hriechy zatvrdlivosti

Úplne iná kategória hriechov sú hriechy zatvrdlivosti. Aj tu zohráva hlavnú rolu ľudská vôľa, ale oproti prvému prípadu, kde by sme jej slabosť mohli nazvať poľahčujúcou okolnosťou, v tomto prípade má opačný efekt. Nie je totiž problém v pevnosti vôle. V tejto kategórii môžeme predpokladať, že by vôľa hriech mohla udržať na uzde a vyvarovať sa mu. Problém je v tom, že človek premyslene svojou vôľou odmieta Božie milosrdenstvo. Vie čo treba urobiť, no nechce. Táto nezmyselná a hlúpa tvrdohlavosť je naopak priťažujúcou okolnosťou. Hriechy zatvrdlivosti sú hriechmi neodpustiteľnými, pretože človek tieto hriechy neľutuje, ale úmyselne zotrváva v nich. Teda neodpustiteľnosť nie je zo strany Boha. Boh chce odpustiť každý hriech. Dôvod neodpustiteľnosti je na strane človeka, ktorý neprejavuje ľútosť voči hriechu. A tam kde niet ľútosti niet ani odpustenia.

Do tejto kategórie zaraďujeme aj hriechy proti Duchu Svätému. Práve o nich vo Svätom písme hovorí Ježiš: „*Preto vám hovorím: Ľuďom sa odpustí každý hriech i rúhanie, ale rúhanie proti Duchu sa neodpustí.*“ (Lk 12, 10)

Sv. Augustín vo svojich dielach vymenúva 6 hriechov proti Duchu Svätému:

- Oповážlivo sa spoliehať na Božie milosrdenstvo. (*Znamená to, že sa spolieham na nekonečné Božie milosrdenstvo, ktoré mi aj tak odpustí, hoci by som aj zomrel v ťažkom hriechu.*)
- Nad Božím milosrdenstvom zúfať. (*Znamená, že neverím, že by mi Pán Boh chcel odpustiť, preto ho už o odpustenie ani neprosím. Takého hriechu sa dopustil Judáš.*)
- Poznanej pravde odporovať. (*Týka sa tých, ktorí spoznali a uverili v pravdu o našom vykúpení, o hriechu, a napriek tomu sa rozhodli nezariadiť svoj život podľa tohto presvedčenia.*)
- Byť zatvrdlivým proti spasiteľnému napomenutiu. (*Znamená, že po napomenutí, o ktorom viem, že je oprávnené a viem, že sa týka mojej spásy, ostávam natruc a tvrdohlavo takým akým som bol.*)
- Blížnemu závidieť Božiu milosť. (*Je vážnym hriechom, lebo sme zarmútení nad tým, že niekto Božiu milosť má a my nie. Nejde však o to, že ju chceme získať, ide o to, že chceme aj iného tejto milosti zbaviť.*)
- V nekajúcnosti ostávať až do smrti.

Neodpustiteľnosť týchto hriechov neznamena, že keď sa naše srdce obráti a bude robiť pokánie, Boh ostane tvrdý a napriek úprimnej ľútosti nám neodpustí. Tu je skôr problém, že ľudia, ktorí upadnú do týchto hriechov sa len veľmi ťažko otvárajú pôsobeniu Ducha Svätého a teda aj Božiemu milosrdenstvu.

3. Hriechy volajúce do neba

Ďalšou kategóriou hriechov, sú hriechy volajúce do neba. Už z tohto názvu môžeme zistiť, že ide o obzvlášť závažné previnenia, ktoré ťažko narúšajú Bohom stanovený poriadok. Ich názov odvodzujeme od prvej vraždy nevinného človeka, ktorej sa dopustil Kain na svojom bratovi Ábelovi. Keď po vražde Boh oslovuje Kaina a pýta sa ho na brata, po Kainovom zapieraní, že o svojom bratovi nič nevie, Boh hovorí: „*Čo si to urobil?! Hlas krvi tvojho brata hlasno volá zo zeme ku mne.*“ (Gn 4, 10)

Hriechy, ktoré patria do tejto kategórie sú:

- vražda nevinného človeka,
- sodómia, teda neprirodzené uspokojovanie pohlavného pudu,
- utláčanie chudobných, vdov a sirôt, teda tých, ktorí sú najviac odkázaní na ľudskú pomoc,
- nevyplatenie spravodlivej mzdy.

Aby sme však správne pochopili, závažnosť týchto hriechov neznamená, že sú ešte ťažšie ako ostatné. Ak si totiž dobre pamätáme, tak nerozlišujeme hriechy menej ťažké a viac ťažké vo vzťahu k Bohu. Tieto hriechy sú závažné, lebo zvlášť ťažkým spôsobom narúšajú prirodzený poriadok vecí daný Stvoriteľom.

4. Cudzie hriechy

Ďalšou kategóriou hriechov sú tie, ktorých sme sa priamo nedopustili my osobne, no napriek tomu nesieme veľkú zodpovednosť na ich spáchaní iným človekom a teda sme do istej miery spoluvinníkmi a zasluhujeme si trest. Tieto hriechy často opomínáme pri spytovaní svedomia a pritom sú to hriechy závažné, lebo ak aj priamo nenavádzame druhého na hriech, predsa len sa ho nesnažíme ani prekaziť, alebo dokonca bránime toho, kto sa hriechu dopustil.

Týmito hriechmi sú:

- rozkaz vykonať hriech,
- rada k hriechu,
- súhlas s hriechom,
- chválenie alebo schvaľovanie cudzieho hriechu,
- ochrana toho, kto pácha zlo,
- spoluúčasť pri hriechu iného,
- mlčanie a neprekážanie, keď niekto koná hriech,
- neoznámenie toho, kto pácha zlo.

Na tieto hriechy nesmieme zabúdať, keď pristupujeme ku sviatosti zmierenia. Musíme si uvedomiť, že každým z vyššie spomenutých hriechov sme pomohli blížnemu, ktorého sme povinní milovať, hlbšie do pekla.

5. Hriechy mysle

Táto kategória nie je nikde osobitne menovaná, no napriek tomu som ju sem zaradil. Mnohí kajúnci totiž považujú za hriech, ktorý treba vo sviatosti zmierenia vyznať, len skutok, ktorého sa dopustili navonok. A ak už predsa len spomenú hriechy, ktoré sa odohrali len v ich mysli, vyjadria to veľmi jednoducho: prehrešil som sa myšlienkami.

Musíme si však byť vedomí, že každý hriech má svoj pôvod v mysli. Tam sa rodí. Keby nebolo myšlienky a pokušenia, ktoré útočí na náš rozum a vôľu a predstavuje nám hriech z tej lepšej príjemnejšej stránky, tak by hriechu nebolo.

Preto hriechy, hoci sa z nejakého dôvodu neuskutočnili navonok, ale v mysli boli chcené, majú takú istú morálnu vážnosť, akoby k danému hriechu skutočne došlo. Ako príklad si tu môžeme uviesť hriech cudzoložstva. Hoci by muž v skutočnosti nikdy nespáchal hriech cudzoložstva s inou ženou, ale v mysli by si tieto veci vedome a dobrovoľne predstavoval a vyžíval sa v nich, dopustil sa tak vážneho hriechu, akoby ho uskutočnil navonok.

Z tohto dôvodu je nutné vymenovať konkrétne hriechy, hoci sa odohrali len v mysli.

Samozrejme okrem týchto sú aj hriechy, ktoré sú len čisto záležitosťou mysle, ako je napríklad opovážlivé posudzovanie alebo závišť.

Záver a poznámky

Na záver dnešnej prednášky si len uvedomme, aké vážne veci sa dozvedáme o hriechu. Naozaj si niekedy myslíme, že je to jednoduché prestúpenie zákona. Sú však hriechy, ktoré nám môžu veľmi ublížiť, či už v tomto svete alebo smerom do večnosti. V zásade však pamätajte, že každý ťažký hriech, hoci sa nenachádza v kategórii hriechov volajúcich do neba, či v hriechoch proti Duchu Svätému, je strašným previnením sa voči Bohu, ktorý je tou najkrajšou, najmilosrdnejšou, najmilujúcejšou a najatraktívnejšou bytosťou.

Zároveň však nesmieme zabudnúť, že akokoľvek vážny hriech nám Boh chce odpustiť, pokiaľ o odpustenie stojíme a s hlbokou pokorou srdca oň prosíme.

Skúsme si teraz zhrnúť dnešnú náuku do krátkych poznámok.

Hriechy slabosti: sú hriechy človeka, ktorý svojím predchádzajúcim hriešnym spôsobom života v konkrétnom hriechu oslabil svoju vôľu tak, že je prakticky vyradená pri obrane voči hriechu. Započítateľnosť ťažkého hriechu spáchaného v úplnej slabosti sa znižuje. Ťažký hriech sa započítava vtedy, keď slabý človek vedome odmietne boj so svojou slabosťou.

Hriechy zatvrdlosti: sú hriechy človeka, ktorý vedome odmieta Božie milosrdenstvo a tvrdohlavo ostáva vo svojom hriechu, hoci vie a pozná pravdu. Tu patria aj hriechy proti Duchu Svätému, ktoré sa hriešnikovi nemôžu odpustiť, lebo vlastne o odpustenie nestojí.

Hriechy volajúce do neba: sú hriechy zvlášť závažného charakteru, ktoré mimoriadnym spôsobom prevracajú Boží poriadok vložený do sveta.

Cudzie hriechy: nedopúšťame sa ich priamo, no nesieme zodpovednosť za to, že sme blížneho, ktorého máme milovať a pomáhať mu na ceste do neba, zatlačili hlbšie do pekla. Sú to vážne previnenia voči láske k blížnemu.

Hriechy mysle: sú hriešne skutky, ktoré sme neuskutočnili navonok, ale ktorými sme sa vedome a dobrovoľne zaoberali vo svojej mysli.

Napriek závažnosti akéhokoľvek hriechu, nám Boh hriech chce odpustiť, pokiaľ o odpustenie stojíme a prosíme.